

تدگذاری شهری و برنامه‌ریزی

مؤلف

استفان مارشال

مترجم

رها نائینی

۱۳۹۵

مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران

عنوان و نام پدیدآور	کدگذاری شهری و برنامه‌ریزی / مولف [صحیح: ویراستار] استفان مارشال؛ مترجم رها نوری‌نائینی؛ [به سفارش] مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران؛ ویراستار محمد تقی‌پور.
مشخصات نشر	تهران: شهرداری تهران، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۳۸۲ ص: مصور.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۹۲۸-۶۱-۵-۱۲۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	Urban coding and planning, 2011. عنوان اصلی:
یادداشت	کتابنامه: ص. ۳۶۹ - ۳۸۲.
موضوع	شهرسازی
موضوع	City planning
موضوع	سیاست شهری
موضوع	Urban policy
موضوع	طراحی
موضوع	Design
شناسه افزوده	مارشال، استفان، ۱۹۶۷م، ویراستار
شناسه افزوده	Marshall, Stephen
شناسه افزوده	ن. نائینی، رها، ۱۳۵۶ - مترجم
شناسه افزوده	شهرداری تهران، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران
شناسه افزوده	Tehran Municipality. Tehran Urban Planning and Research Center
رده بندی کنگره	H۱۰۶۵/۵۰۴ ۱۳۹۵
رده بندی دیویی	۳۰۷/۱۲۱۶
شماره کتابشناسی ملی	۴۴۶۰۹۱۰

مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران

کدگذاری شهری و برنامه‌ریزی

مولف: استفان مارشال
مترجم: رها نوری‌نائینی
ویراستار: محمد تقی‌پور
صفحه‌آرایی و طراحی جلد: معاونت علم و فناوری
توبیت چاپ: اول - ۱۳۹۷
چاپ: فاطرنگار
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
پها: ۱۲۰،۰۰۰ ریال
ناشر: انتشارات مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۲۸-۶۱-۵

کلیه حقوق چاپ برای ناشر محفوظ است.

نشانی: خیابان شریعتی، خیابان بل رومی، خیابان شهید اکبری، نبش خیابان آقابزرگی، شماره ۳۲

تلفن: ۲۲۳۹۲۰۸۲

http://rpc.tehran.ir

کدپستی: ۱۹۶۴۶۳۵۶۱۱

info@rpc.tehran.ir

سخن نخست

شهر به عنوان پدیده‌ای منظم و در عین حال متنوع، در ابعاد مختلف از پیچیدگی‌های فراوانی برخوردار است. از یک بعد می‌توان این پیچیدگی‌ها را مرتبط با موضوعات مختلف موثر در توسعه شهر دانست؛ موضوعاتی چون اقتصاد شهر، جغرافیای شهری، تاریخ و فرهنگ و همچنین محیط زیست که همگی در تعامل با یکدیگر در شکل‌دهی، ترم و محتوای شهر تاثیرگذار هستند و از بعد دیگر می‌توان وجود مقیاس‌های مختلف در شهر را جزء پیچیدگی ذاتی مسائل شهری دانست. این پیچیدگی از مقیاس تک بنا، بلوک شهری و محله تا منطقه شهری و خود شهر که یک یک از یکدیگر جدا و متمایز هستند و در نهایت آنچه می‌تواند به عنوان بعد دیگری از پیچیدگی شهر شمرده شود وجود نقش آفرینان متعددی است که در امر توسعه شهری دخیل هستند و منظور از آن‌ها حکمروایان، قانون‌گذاران، مجریان، مالکان، سرمایه‌داران و در نهایت تمامی شهروندان است که هر یک منافع فردی و اجتماعی خود را در جهت توسعه شهر دنبال می‌کنند و این منافع ایجاد شود.

در میان این تنوع و پیچیدگی یکی از رسالت‌های برنامه‌ریزی شهری ایجاد نظم از پیش تعیین شده و مطلوب در محیط شهری است. نظم مناسب با این نوع مسائل که بتواند تمامی موضوعات، مقیاس‌ها و گروه‌های دخیل در امر توسعه شهری را پوشش دهد مبتنی بر توسعه نظم ناشی از طرح‌های شهری و دیگری نظم ناشی از کدهای شهری. ارائه کدها در کنار طرح‌های کاربردی شهر که عمدتاً بلندمدت به حساب می‌آیند از نظر افق طرح و همچنین انعطاف‌پذیری ابزار مکملی برای طرح‌های شهری به حساب می‌آیند. همانطور که استفان مارشال بیان می‌کند کدهای شهری بخشی از «زبان پنهان ایجاد مکان‌ها» بوده، تاثیر مستقیمی بر ساختار شهر داشته و از این سو بسیار حائز اهمیت هستند. کدهای شهری به اندازه طرح‌های شهری بر توسعه اثرگذار بوده و برنامه‌ریزان را در شکل‌دهی به ساختار اصلی شهر و شکل‌گیری بافت پیرامونی یاری می‌دهد. امری که به صورت سلسله مراتبی در مقیاس‌های کوچک‌تر نیز تکرار شده و در نهایت به تثبیت و توسعه نظم در کنار تنوع می‌انجامد. چنین رویکردی در نظم‌دهی، شهر را چون کلیتی واحد و اجزای آن را تحت لوای وحدت در عین کثرت سازمان می‌بخشد.

مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران به عنوان نهادی پیشرو در ارائه پژوهش‌های کاربردی در موضوع

فهرست مطالب

۱۱	فصل اول: مقدمه
۲۹	فصل دوم: تاریخچه قوانین شهری در خیابان‌ها و میدان‌های لندن پیش از دوران صنعتی
۵۷	فصل سوم: کدهای شهری کنترل‌ی اسکاتلند در دوران روشنگری
۹۳	فصل چهارم: آرمان و واقعیت: قوانین شهری در شهر آمریکای لاتینی مکتوب
۱۲۷	فصل پنجم: الگوهایی برای طراحی: «بین‌واستو ویدیا» در هند
۱۵۳	فصل ششم: نسخه برای شهر آرمان: کدهای «نیت‌وساز» و اصول برنامه‌ریزی در پکن
۱۸۳	فصل هفتم: برنامه‌ریزی توسعه اجتماعی (مایز و کور) و کدهای شهری کیوتو در دوران باستان و معاصر
۲۰۹	فصل هشتم: طراحی شهری آدلاید: نوسان پاندول و مفاهیم و قوانین
۲۳۹	فصل نهم: کدگذاری در سامانه برنامه‌ریزی فرانسه: از خط ختمان تا پهنه‌بندی ریخت‌شناسانه
۲۷۳	فصل دهم: کدگذاری به عنوان برنامه‌ریزی «پایین به بالا»: توسعه شهرسازی نوین آفریقایی
۳۰۷	فصل یازدهم: چگونه قوانین، توسعه را در ایالت متحده آمریکا شکل می‌دهند و به چه روشی آن‌ها تغییر کنند؟
۳۴۵	فصل دوازدهم: جمع‌بندی
۳۶۷	منابع